

ပုဂံကညီဘွယ်ခေတ္တရူပ

ခရိုင်ပိတောက်မေဂုမေစာ ဖိတ်ခေါ်ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာန

၃၉၆၊ ဘိဉ်ဇူးအိမ်ဆက်၊ လှိုင်တော်၊ ဝန်ကြီးဌာန

လိမ္မော်အနီဂါး-၀၉၅-၀၁-၂၁၄၈၉၉(၁၀၉)

ဝဲကျိအဂုဖုဂ်ကိ...

ပုဂံကညီဘွယ်ခေတ္တရူပအတိအဓိပိုင် ဒီးအပုဂံကမျာ တဖဉ်အိ အိတ်အိတ်သုဂ်လီအသးလါ ခိခိဂ်ဒုသဝိအပိ၊ လိဂ်ဘဉ်နီဂ်နီ တဂ်ဂုထီဂ် ပသီထီဂ်ဒီး တဂ်မဂုမေစာတဂ်မေန့ဂ်လီ၊ သတးဒီးဖဲ ၁၉၈၆ နံဂ်န့ တဂ်ဒုး အိတ်ထီဂ် “ခိခိဂ်တဂ်သးခကစီဂ်တဂ်မေ” လါတဂ်သးခကစီဂ်ဒီးမဲးရူဂ် ကမဲးတံဂ် ဂါဂ်ကျါအဖိလဲဒီးမေဝဲ တဂ်ဂုထီဂ်ပသီထီဂ် တဂ်မေဖဲအသ့န့ဂ်လီ၊ တဂ်မေအံ၊ ဘဉ်တဂ်သးကျါမေအိတဆိဘဉ်တဆိ ဒီးခိခါဆါကတီဂ်တဂ် အိတ်ပိုင်ဒီး ပုဂံကမျာ သုဂ်တဖဉ်အတိလိဂ်ဘဉ်ဝဲအသး ဘဉ်တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ် “ခရိုင်ပိတောက်မေဂုမေစာ ဖိတ်ခေါ်ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာန” ဖဲ၂၀၀၃န့ဂ်လါ ပုဂံကညီဘွယ်ခေတ္တရူပ အပူအန့ဂ်လီ၊

၁. တဂ်ထံဂ်စိ - “တဂ်အိတ်မူခိဂ်ထီဂ်လါပုဂံထူးတဂ်လါ နီဂ်ခိနီသး”

၂. မဲးရူဂ် - ပုဂံကညီဘွယ်ခေတ္တရူပ ခရိုင်ပိတောက်မေဂုမေစာဒီး တဂ်ဂုထီဂ် ပသီထီဂ်ဝဲကျိ(ခမဂသ)မုဝဲကျိ တခါလါ အပံဖျါ ထီဂ်ယွါအတိအဓိ တဂ်ကွဲ ဒီးမေထူဂ်ဖျဲးပုလါ တဂ်ဖိဂ်တဂ်ယံ၊ ဒိကစါခရိုင် မေတဂ်ခတဂ်ပု အတိမေအသးခိဖျိ-

(က) တဂ်ဃုထံဂ်န့ ပုဂံကညီဘွယ်ခေတ္တရူပဖိလဲတဖဉ်အတိလိဂ် ဒီးပုဂံက မေစာတဂ်တဖဉ်

(ခ) ဝဲစာယံးစာ၊ သးကျါမေဂုမေစာ ပုဘဉ်ကိဘဉ်ခဲ လါအလိဂ် တဂ်မေ စာနီဂ်ဒီးဟ့ဂ်တဂ်သုဂ်ညါနီဟ် တဂ်သိဂ်လိ၊ ဟံးစုန့ဂ်ကျဲ၊ မေသကိး တဂ်ဒီးကီဒီးတဂ်အိတ်ဖိုင်တဖဉ်ဒဲသး ကသုဂ်ညါ လါတဂ်ကုအလုဂ်အပူ ဒီးကဂုထီဂ်ပသီထီဂ် လါနီဂ်ခိနီသး အတိဒိဂ် တုဂ်ခိဂ်ပုဂံအဂီဂ်န့ဂ်လီ၊

၃. ဝဲကျိအတိပံလုပံပု-

(က) တဂ်ပံဒိဂ်ယွါဒီးတဂ်အိတ်တဂ်ကွဲ (ခ) တဂ်ဟ့ဂ်လီသး ဒီးတဂ်ပံစိဆံသး (ဂ) အိတ်ဒီးဖိတဂ်လီတဂ်လီဆဲး ဒီးတဂ်ဟံးန့ဂ်မူဒါ (ဃ) တီဒီးတဂ်ကတီ ဒီး တဂ်ပံကဲတဂ်ဆါကတီ (င) တဂ်တပံတဂ်ခူသုဂ်ဒီး တဂ်မေသကိးဖျိဖျါဖျါ (စ) တဂ်ဃုတဂ်ဖိး (ဆ) တဂ်ပံဒိဂ် ပုဂံကညီဘွယ်ခေတ္တရူပအသ့

၄. တဂ်ပညိဂ်ကွဲဖိတဖဉ်

- (၁) တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ်ပုဂံကညီဘွယ်ခေတ္တရူပ “ခမဂသ”ဝဲကျိဒီးကီဂ် “ခမဂသ” ဝဲကျိတဖဉ် လါအိတ်ဒီးတဂ်ဂါန့ဂ်ဘါန့ဂ်၊ တဂ်ဒိဂ်တုဂ် ခိဂ်ပုဒီးစိဂ်ထီဂ် ပုဂံကမျာ အတိအိတ်မူလါ တဂ်ဆိတလဲ ဂုထီဂ်အဂီဂ်
- (၂) တဂ်ဆိတ်ထွဲပုဂံကမျာတဖဉ် လါကဆါထာဂ်လါအခိဂ်ဒုဂဲ ဒီးကမပုဂံ အတိလိဂ်အဂီဂ်
- (၃) တဂ်မေစာဘဉ်ပုဂံကမျာ တုလီတီလီခိဖျိတဂ်ဂုထီဂ်ပသီထီဂ်ဒီး တဂ်မေစာပုဘဉ်ကိဘဉ်ခဲ ဒိတဂ်သးခကစီဂ်တဂ်မေ တမံအသးအဂီဂ်
- (၄) တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ် တဂ်ရုလိဂ်ဘဉ်ထွဲဒီး ပုသုဂ်အိတ်သးအိတ်တဂ်တဖဉ် လါအ အိတ်ဒီးတဂ်န့ဂ်လိဂ်သးဒီး တဂ်ပံကဲ လိဂ်သးအပူအဂီဂ်
- (၅) တဂ်ဘဉ်ထွဲဆဲးကျိး တုအိတ်လိဂ်သးလါအဂု လါဝဲကျိအပူ၊ တဂ်ကရါကရိအပူဒီးလါ ကီတဖဉ်အဘဉ်စာအဂီဂ်
- (၆) တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ်တဂ်သုတဂ်ဘဉ် လါတဂ်ဆိတ်ထွဲ ကတိစာပုဂံကမျာ တဖဉ် အတိလိဂ်ဒီး အတိဂုဂ်ဘဉ်ထွဲတဖဉ်

၅. တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါဒီး တဂ်ဖဲးတဂ်မေတဖဉ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၁) တဂ်ကရါကရိ အတိဂုထီဂ်ပသီထီဂ်

- တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ်ဝဲကျိအကုဂ်အဂီ လါဒိတံဂ်လီဆိဒီးတုလီထီဂ်ဘး လါက မေစာ ဘဉ်ခေတ္တရူပဒီး မေဂုထီဂ်ကီဂ်အတီ ဒဲသးကအိတ်ဒီး တဂ်ဖဲးတဂ်မေ အကျဲကပိဘဉ်လီဂ်ဘဉ်စးအဂီဂ်
- တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ် တဂ်ဖဲးတဂ်မေအကျဲကပိ ဘဉ်ထ- ဝဲဒီးတဂ်တိဂ်လီတဂ်ဖဲးတဂ် မေ၊ တဂ်ဟံးထီဂ်ဖိုင်ထီဂ်တဂ်မေ၊ တဂ်အံးထွဲကွဲထွဲ၊ တဂ်ခဲကွဲစီကွဲကု(Planning, Implementation, Monitoring and Evaluation) ဒီးကျဲ ကပိလါတဂ်ဟတဂ်ဆုတဂ်ကစီဂ်(Management Information System)
- တဂ်မပုဂံဂုထီဂ်၊ အါထီဂ် တဂ်ပီးတဂ်လီဒီးတဂ်ဖိတဂ်လဲ လါအလါဝဲ- ဝဲဂ်ဝဲ လါကမဲးတဂ် မေတဂ်အဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၂) တဂ်ကဲခိဂ်ကဲနီအတိဂုထီဂ်ပသီထီဂ်

- တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ် ပုမေတဂ်ဖိလါအိတ်ဒီးတဂ်သုတဂ်ဘဉ် ဒဲဝဲကျိကွဲဂီ ဒီးတဂ် မေအကျဲကွဲ လိဂ်ဝဲအသးအဂီဂ်
- တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ်ဝဲကျိ ကမဲးတံဂ်တဂ်မေလါအဘဉ်လီဂ်ဘဉ်စးအဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၃) တဂ်ဟ့ဂ်န့ဂ်ထီဂ်ကီတဖဉ် အဂီဂ်အဘါလါ ကသုဖဲး တဂ်မေတဂ်အဂီဂ်

- တဂ်ဒုးအိတ်ထီဂ် ကျဲကူဂ်သုဒီး ပိဂ်ထွဲမေထွဲအိအဂီဂ်
- တဂ်မပုဂံတဂ်လိဂ်တဖဉ် ဒီးဟံးစုန့ဂ်ကျဲမေစာ ကီဒီး တဂ်ကရါကရိလါအ လိဂ်ဘဉ် တဂ်သုတဂ်ဘဉ်အဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၄) တဂ်မေအါထီဂ်ကျိဂ်စုအတိဖဲး တဂ်မေ

- ကီတဖဉ် ကဆါထာဂ်လါအခိဂ်ဒုဂဲ ခိဖျိတဂ်မေအါထီဂ် စုဒီးတဂ်ဖဲးအိတ် မေအိတ် အတိရဲဂ်တဂ်ကျါအဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၅) တဂ်ဟ့ဂ်ကီဟ့ဂ်ဘါကရါဖိတဖဉ်အတိပံဖိုင်မေသကိး

- တဂ်ပံဖိုင်ဟ့ဂ်မေဘုဂ်သကိးတဂ် လါတဂ်ဆိတ်ထွဲမေစာဝဲကျိ အတိ လိဂ်အဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၆) တဂ်ဆိတ်ထွဲမေစာ တဂ်ကူဂ်ဘဉ်ကူဂ်သု

- တဂ်သးကျါန့ဂ်ဟံဂ်န့ဂ်ဃီထာလါ အဖိုင်အယံတဖဉ် အဖိအလဲကအိတ် ဘဉ်ကွဲ ဒီးကမေလိဘဉ်တဂ်ဆုညါအဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၇) တဂ်မေဂုထီဂ် တဂ်အိတ်ဆုဂ်အိတ်ချ

- တဂ်မေန့ဂ်အါထီဂ်ထံအတိကဆုကဆုဒီး တဂ်အိတ်ဆုဂ်အိတ်ချအဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၈) တဂ်အိတ်ထီဂ်မဲဒ် ဘဉ်ဃးတဂ်ဂုလါ ပုဟးဖဲးဟးမေတဂ် ပုကူလဲဒ်မေကါ ပုကညီ

- တဂ်ဟ့ဂ်တဂ်သိဂ်လိဒီးတဂ်သုဂ်ညါနီဟ်ဆုပုဂံကမျာ ဘဉ်ထွဲဒီး ပုဟးဖဲး ဟးမေတဂ် ဒီးပုကူလဲဒ်မေကါပုကညီအဂီဂ်အဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၉) တဂ်တိဂ်ကျါဘဉ်ဃးဒီးတဂ်ဂုထီဂ်ပသီထီဂ်တဂ်မေ ဒိတဂ်ဘီ ကျဲတဂ်မေန့ဂ်လိမုဂ်အူခိဖျိထံအသဟီဂ်၊ တဂ်မေန့ဂ်ထံ

- တဂ်ဃုထံဂ်န့ တဂ်ခွဲဒီးတဂ်ယံ ဘဉ်ထွဲဒီးတဂ်တိဂ်ကျါကအါထီဂ်လါ တဂ်မေန့ဂ်ထံ၊ တဂ်ဘီကျဲ၊ တဂ်၊ တဂ်မေန့ဂ်လိမုဂ်အူခိဖျိထံအသဟီဂ်အဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၁၀) တဂ်ဟတဂ်ဆု၊ ဒီးတဂ်ကတဲဒ်ကတီဒီတအပံ တဂ်ကီတဂ်ခဲလါ တဂ်မေအသးသတူဂ် ကလဲဒ်အဂီဂ်

- တဂ်ပံလီ တဂ်ဖဲးတဂ်မေအကျဲ ကပိဒီးတဂ်ဟတဂ်ဆုလါ ကမေ သကိး ဘဉ်တဂ်ကတဲဒ်ကတီ ဒီတအပံ တဂ်ကီတဂ်ခဲ မေအသးသတူဂ်ကလဲဒ် လါအပံခိဖျိ န့ဆာဂ် ဒီးပုကညီ

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၁၁) တဂ်ဒီတအကတီခိဂ်ဃာန့ဆာဂ်

- တဂ်သးကျါဟ့ဂ်တဂ်မေလိလါပု ကမျာတဖဉ် အတိဒီတအကတီ ခိဂ်ဃာ န့ဆာဂ်ကဂုထီဂ်အဂီဂ်

တဂ်ရဲဂ်တဂ်ကျါ (၁၂) တဂ်မေဂုထီဂ် တဂ်အိတ်မူအိတ်ခါ

- အိတ်ဒီးတဂ်ပံလုပံပုတဂ်သုစုကျိဂ်စု ဘဉ်လိဂ်ဘဉ်စးလါ ကဒီးန့ဂ်ဘဉ် တဂ်န့ဂ်လိဂ်သးကဒဲကဒဲ ဒီးပုသးအိတ်မေစာတဂ်အဂီဂ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲး (၁၃) တၢ်ဟံးန့ၣ်တၢ်ကူၣ်သ့မၤစၢၤ ခိဖျိတၢ်ရဲၣ်လိာ်မၤသကိးတၢ် ဒီးပုၤသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်တၢ်တဖၣ်

- တၢ်အိၣ်ဒီးပုၤမၤသကိးတၢ်လၢထံ လီၤဂီၢ်ပုၤဒီးထံဂၤကီၢ်ဂၤလၢကဟ့ၣ်တၢ် ကူၣ်သ့မၤစၢၤခိဖျိတၢ်မၤဂၤထီၣ်တၢ်ရဲၣ်လိာ်ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤသ့ၣ်အိၣ် သးအိၣ်တၢ် အဂီၢ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲး (၁၄) တၢ်မၤဂၤအါထီၣ်ခိၣ်န့ၣ်အတၢ်မၤသကိး

- ကီၢ်ခိၣ်ကီၢ်န့ၣ်တဖၣ်ကမၤစၢၤဆိၣ်ထွဲ “ခမဂသ”ဝဲၤကျိၤလၢတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ် သးဂဲၤအပူၤအဂီၢ်
- တၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်ပၢ်ဖျါတၢ်ဖံးတၢ်မၤဖျါဖျါဆူၣ်ပုၤကမၤဃၢၢ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲး (၁၅) တၢ်မၤဂၤအါထီၣ် တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးဝဲၤကျိၤအဂၤတဖၣ်

- ခဝုၣ်ရဲၣ်ဝဲၤကျိၤအဂၤအဂၤဒီး “ခမဂသ”ဝဲၤကျိၤ အတၢ်ဘၣ်ထွဲ မၤသကိး တၢ်တဖၣ်ကတူၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအဂီၢ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲး (၁၆) တၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်မၤသကိးတၢ် ခိဖျိတၢ်နီၤဟ့ၣ် တၢ်ကစီၣ် တဖၣ်

- တၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ် တၢ်မၤသကိးတၢ် ခိဖျိတၢ်နီၤဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်, လံာ်ခိၣ်လီၤဒီး တၢ်ပၢ်ဖျါတဖၣ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲး (၁၇) တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ် ပုၤကမၤဃၢၢ်အမဲၣ် လၢတၢ်ဂုၤ ထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်

- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကူၣ်သ့ဆူၣ် ပုၤကမၤဃၢၢ်အတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢကထံၣ်သ့ၣ်ညါ အခွဲးအယၢ်ဒီး အလုၢ်အပူၤအဂီၢ်

၆. တၢ်မၤလၢ အဘၣ်တၢ်သးကျဲးမၤအိၣ်ခဲအံၤတဖၣ်

- ၁) တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်
- ၂) တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့
- ၃) ခူၣ်ဖိထၢဖိဒီး ဝဲၤကျိၤအတၢ်မၤအါထီၣ်စ့ အတၢ်ဟံးန့ၣ်တဖၣ်
- ၄) တၢ်မၤဂၤထီၣ်က့ၤအိၣ်ဆိးလီၤကျဲးဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
- ၅) တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်ကူၣ်သ့ဖးဘၣ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
- ၆) တၢ်ဘၣ်ထွဲတုၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးသကိးမၤသကိး

၇. တၢ်ဖံးတၢ်မၤလီၢ်ကျဲး

ကီၢ်တကူၣ်, ကီၢ်ပသံၣ်မိၣ်မုး, ကီၢ်မိၣ်မုး, ကီၢ်ပကိတကူၣ်, ကီၢ်ပံၣ်သ့ၣ်ယၣ် ဝတံၣ်, ကီၢ်တီအူပကူ, ကီၢ်တီအူကဲၤခၢၣ်ကဲၤခါ, ကီၢ်တီအူဘုမိၣ်ပုၤ, ကီၢ်ထးခိ, ကီၢ်ကယါမိၣ်ပုၤ, ကီၢ်ကယါဖူ, ကီၢ်ချၢၣ်လွံၣ်ထူၣ်, ကီၢ်ဆိထံး, ကီၢ်ကုးအု, ကီၢ်ဖၣ်အၣ်မိၣ်လဲၣ်ခဲၣ်, ကီၢ်မုၣ်တြီၤ, ကီၢ်ဘျဲး, ကီၢ်မိၣ်, ကီၢ်- ဒဝဲၣ်ဘျဲး, ကီၢ်ဟံးကတး သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

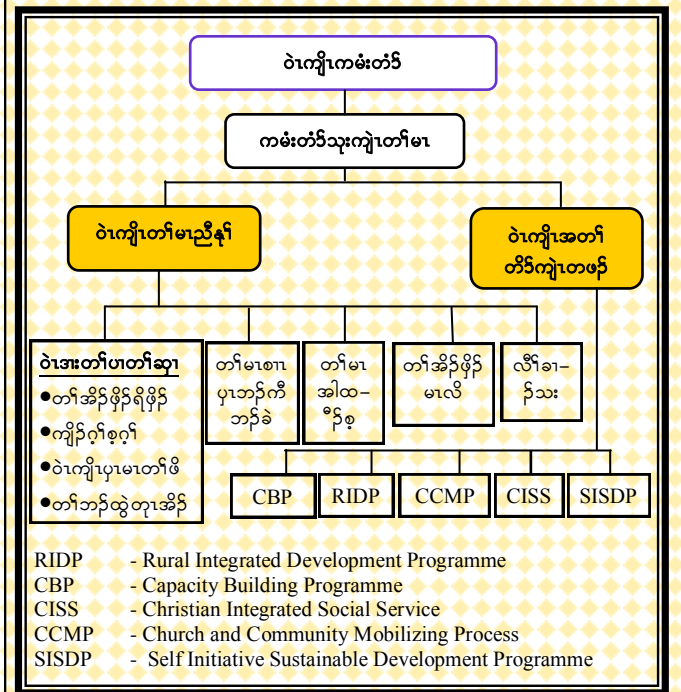
၁) တၢ်လဲၤမၤစၢၤ ပုၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲ-

၂) ခိၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤကမၤဃၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်မၤလိ

၈. ဝဲၤကျိၤတၢ်ဟတၢ်ဆူၣ်က့ၢ်ဂီၤ

- RIDP - Rural Integrated Development Programme
- CBP - Capacity Building Programme
- CISS - Christian Integrated Social Service
- CCMP - Church and Community Mobilizing Process
- SISDP - Self Initiative Sustainable Development Programme

Contact: Email: cssdd.dir@gmail.com
Phone: 095080150